HERMANNI BOERHAAVE
ORATIO
Quâ
REPURGATAE
MEDICINAE FACILIS
ASSERITUR SIMPLICITAS.

Habita XX. *Mart.* CIↃ IↃ CCVIIII.

Quum Medicinae & Botanices profeſ-
ſionem ſuſciperet.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud JOHANNEM VANDER LINDEN, 1709.

Generoſiſſimis atque Illuſtriſſimis Viris,

ACADEMIAE LUGDUNO BATAVAE

CURATORIBUS,

D. JACOBO, BARONI WASSENARIO, Dynaſtae in Waſſenaer, Obdam, Hensbroek, Wochmeer, Spierdijk, Zuitwijk, Kernchem, Twickelo, Lage, &c. Illuſtris in Hollandia Nobilium Collegii Primo, Elephantini Ordinis in Dania Socio, Equitum Foederatae Belgicae Magiſtro, Sylvae Ducis, aliarumque iſtic Arcium Gubernatori, ad Reges & Principes varios nuper extra Ordinem Legato, &c. &c. &c.

D. HUBERTO ROSENBOOM, Toparchae in 's Grevelsrecht, JCto, & Supremae Batavorum Curiae Praeſidi, &c. &c.

D. HERMANNO VANDEN HONART, JCto, Urbis Dordracenae Senatori & ſaepius Conſuli, Comiti Aggerum in Alblaſſerweerde, Deſignato jam tertium, qui Delegatorum Hollandiae Ordinum Collegio adſideat. &c. &c.

EORUMQUE COLLEGIS,

Nobiliſſimis & Ampliſſimis Viris,

D. ABRAHAMO VAN ALPHEN, JCto, Conſulum Praeſidi, & jam Quartum

D. CONRADO RUYSCH, JCto, Octavum

D. FRANCISCO VAN KERKHEM, JCto, Tertium

D. JUSTO VAN HEEMSKERK, JCto, Secundum

Conſulibus Florentiſſimae hujus Urbis, variis inſuper extra eam Honoribus, ac Rep. domi foriſque praeclare geſta, Illuſtribus.

ET,

Qui Splendidiſſimi Hujus Collegii Acta curat,

Graviſſimo, Prudentiſſimoque Viro,

D. JOHANNI VANDEN BERGH, JCto, Civitatis Lugdunenſis Senatori & ter Conſuli, jamdudum â Potentiſſimis Foederatae Belgicae Ordinibus Bruxellas ad res Brabantiae Flandriaeque ordinandas atque conſtituendas praecipua cum auctoritate Legato, &c.

Hanc Orationem
L. M. Q. D.

Gloriae ac Virtuti Eorum
Devotiſſimus

HERM. BOERHAAVE.

HERMANNI BOERHAAVE

ORATIO.

Eâ Veritatem fulgere pulchritudine, ut nudatae ſpeciem haud ferrent mortales, conſtans Sapientum fere eſt ſententia.

Hanc ergô, ſi minus perſonata ſpectaretur, ſimpliciſſimam fore qui dixerit, nae ille hujus elegantiae detractum velle cenſebitur!

Ita tamen ut ſentiam ſpecioſis equidem inducor argumentis.

Si enim, quaenam demum illa ſit, quae tam admirabilis celebratur, Veritas, liquidô quis viderit; hâc ipsâ ſimplicius nihil, nihil minus admirabile, quidquam reperiet.

Illa quippe, in clarâ contemplatione idearum fundata duntaxat, haud aliud negotii ſuis dat Cultoribus, quam ut juxtâ perſpectas has imagines de convenientiâ

ipſarum, vel diverſitate, ſeriô ſecum cogitent.

Quod ipſum purâ perfici intellectus attentione ad ea, quae in ſemet contuetur ipſo, undecunque demum nata gerat, cogitata, quis inficiabitur?

Haec verô, ubi ab omni alieno caſta contagio, offeruntur menti, vah quam ſunt ſimplicia!

Quin & ipſa illa attentio his affixa ſolis, inter omnes eſt mentis actiones ſimpliciſſima.

Adeoque decantata illa ut omnis admirabilitatis parens, ubi poſſidetur vera, quam eſt tandem ſimplex, Veritas!

Cernit vera, qui aliena rejicit.

Perſonam, fucum, veſtes quiſquis abſtulit, facilis, quod latet veri ſub his, deteget.

Vos ego compello, caſtiſſimi intemeratae veritatis Cultores, Mathematici.

Intricatiſſimi cujuſque problematis quamdiu, quaeſo, percellit admirabile?

Tamdiu ſanê, donec nodus reſolutus ſit: tunc enim cum detectâ veritate emergit mox ſimplicitas, evaneſcitque omne admirabile.

Hujus quoque reſpectu ſcientiae unam modô laudatis, dum quaeſtioni ſolutio praeſtatur multiplex; illi nempe palmam decernentes Soli, quae ſummâ ſe prae caeteris ſimplicitate commendaverit.

Vos quoque, Geometrarum pars optima, Mechanici, qui unum ſimpliciſſimum probatis inſtrumentum, quoties multa eidem operi efficiundo apta habetis, Vos ſuffragantes annumero ſententiae.

Vera tandem quiſquis detexit penitiſſimê, cenſendus erit ideô praeſtitiſſe aliis, quia nudas res ad intaminatam ſimplicitatem commodê redegit, atque Scienter.

Quod ipſum in quocunque demum Sapientiae humanae

nae genere veriſſimum haberi, ſeculorum index, memorat hiſtoria.

AEſopum, Socratem, Democritum, Hippocratem, Verulamium, Carteſium, veri ubique, cui indagando ſe dederunt, revelati gloriâ eximios vel ipſa clamat invidia.

Tantae verô claritatis quaenam in propatulo habetur cauſa?

Vitam luſtranti, Horumque monumenta, princeps excellentiae inſtrumentum dicta apparebit nuditas.

Veri ergô character ubique eſt ſimplicitas, illi indagando fidiſſima haec index eſt.

Quae dum ipſe mecum reputavi ſaepies, in eâ illam arte colendam ſimul credidi, â cujus fide pendet tuta ſalus hominum.

Illa autem quin ſit Medicina, ecquis noſtrum ambigit?

Quam ipſam, ubi integrâ puritate colitur, ſimplicem eſſe atque facilem paucis perſuadebo.

Lege enim conſuetudinis de re dicturo medicâ dignior haud adfuit, quam mea Vobis oratio poliret, materies.

Maximê, quum deditâ id multi agant operâ, quô infinitum adeô laborem Artis jactitent, ut deſperatione debilitatis, ſpe infractâ, langueat induſtria, nihil ſupereſſe rata, quo arduum acceſſum mollire queant ſeduli. Nec alienum ſimul â ratione novi hujus muneris viſum fuit, cujus magna pars ſimplicium explicatione conſtat.

Dum ſimplex mihi dictio liberi animi ſenſa breviter explicat, auribus favete! Et, an propoſitum bonâ firmem ſpecie, noto candore ferte ſincerum rigidi judicium.

Ea ſolum ad Medicinam pertinere, quae, vitam tuendo

do atque ſanitatem, ab injuriâ morborum tutos praeſtant homines, planum haberi arbitror.

Quorum quidem vim & materiem eſſe infinitam, tralatitiae fere opinionis fide traditur.

Quare inter omnes, quae cluent, Artes, Medicinalem ut copiâ diffuſiſſimam, ita hinc difficillimam eſſe, pervulgatus ſermo eſt.

Verum, qui dubia â certis, â veris falſa prudens ſeparaverit, ſincerae Artis pauca habet dogmata.

In hâc enim condendâ aſſumendum nihil, cujus perito eſt ſuſpecta fides, jubet erroris praemetuens prudentia, &, quae ad noſtra capita pertinet, funeſta fallaciae pernicies.

Quae ſanê nunquam felicius vitabitur, quam explodendo quidquid ſectis proprium.

Nec apparebit veritas facilior, quam ſi ſincerum id modô admittitur, quod Idonei omnes communi ſemper approbant ſuffragio.

Ad hanc ſi caſtigatur Medicina legem, quae alienâ turgebat mole, ad ſuum reverſa habitum, in parvam ſtatim reſidet magnitudinem.

Id ut confirmem, in rem erit capita luſtrare, quorum, compilando, cœteri ſunt ſimiae.

Quiſquis hoc animo monumenta excuſſit medica, divo is Hippocrati accepta feret pleraque.

Sed, ſi illius volumina emaculata fuerint, pauca dabunt certa, & illa ſimpliciſſima.

Ignem & aquam; Elementa, horumque poteſtates; Naturam, ejus amores, odia, attractiones, repulſas, & ratiocinia; calorem naturalem; cœleſtes cauſas; vitia in Anatomicis admiſſa, expungite! tum id, quod ab his pendet, atque mirificê auget ſcripta Hippocratica, evellatur funditus! quid ſuperat? Corpuſculum obſervationum

tionum nec â ſenſibus, neque ab intelligentiâ valde remotarum.

Mellifluo ſuavis ore Plato, tantique Viri numeroſa ſecta, quot ſcriptis medicas ornavit Bibliothecas?

Sed triangulos, numeros, ideas, elementa, humores, genios, appetitus, harmonias, parabolas, & horum omnium ſacra myſteria repudiate, ſimulque eorundem tot falſa conſectaria, Vos oro, quae ſunt reliqua?

Pauca, quae prior dixerat Hippocrates.

At, ſi in Illum animos convertitis, qui non minori ambitu principatum ſpirat in ſcientiis, quam Ferox ejus Diſcipulus imperium in orbem; en Auctorem, â cujus ore omnis ferme â Platone uſque in Paracelſum ſuſpenſa haeſit Medicina!

Neque tamen boni quid, vel ullius in Arte frugis, habet ſchola Ariſtotelica, quin ex Coacis raptum monumentis purum ſit, & putum Hippocraticum.

Adeō autem obſcura, vel falſa & generalia ſunt reliqua, ut nihil momenti Medicae adferant ſcientiae.

Tu tandem Claudî Galene, Anatomica exceperis, quidnam bene utilis tam vaſtis conſecraſti tabulis?

Pura quidem in hiſce Coaca nitent; verum, iis excerptis, reliqua ſine ſplendore ſordet, caditque nervis moles vidua.

Concludo itaque: ſed praecipitem dictionis impetum interpellat venerabilis Arabum chorus! quam copioſa ſplendet his librorum ſupellex! quam dives eſt, qui his reconditur Medicinae theſaurus!

Tantus ſanê, ut ad mutandam me ſententiam permoviſſet, niſi docuiſſet uſus, Ariſtotelem & Galenum Solos in ſcriptis Arabum ſed linguâ tantum loqui variatâ.

Quae omnia ſi, ut Eruditis exploratum eſt, vera ſunt, quid ſequitur?

Aliud profectô, quam temere quis ſperaſſet, paradoxon: ab orbe nempe condito uſque in aetatem Chemicorum univerſa, quae conſcripta ſunt Medicinae neceſſaria, exiguis arctari poſſe pellibus, & eſſe ſimpliciſſima.

Longê adeô maxima ſapientiae Medicae ex Priſcis addiſcendae difficultas eſt illa, ut noſcat, quos evitet, deſcriptores priorum, paucoſque, queis ſe applicet Tyro, Auctores rerum.

Adeône ergô excitandus, qui Veteribus ſcrutandis totum ſe dedat Artis ſtudioſus Medicae?

Peribit certê, hujus conſilii effectu, irreparabilis bene agendi occaſio!

Hos evolvat ſolos, quos rimatus tutô caret reliquis.

Niſi forte profecturus is credatur multum, qui rectam ut viam abſolvat, in orbem decurrit gnaviter.

Inſcitia, imprudentia, precaria falſorum principiorum hypotheſis, â labore in aſſenſum declivis deſidia, hominum, non ſeculorum, vitia ſunt.

Fuere priſcis, ſunt damnoſa haec praeſentibus.

Studio ducitur, nec ponderat ſcientiâ, qui pulcherrima quaeque Recentiorum incepta elevans Antiquos inſtar Deorum ſolos veneratur.

Et eſt mordacis utique invidiae favere plus vetuſtis, quam bonis praeſentibus.

Verum in alia longê ire ſolent plurimi, qui de labore Veterum ſatis abjectê cogitare proni, ſuae aetati largi tribuunt, quam Antiquis ademtam laeti ferunt, gloriam.

Hinc de promotis Medicinae hâc tempeſtate pomoeriis jactantia.

Inde tot Satyrae in Veterum inſcitiam.

Sed rationis quum ſit ſubtiliter â radice limare omnia, laboris in his librandis exantlati fructum liberê, & ſine odio, nunc proferam.

Qui

Qui dogma ſequuti ſummi Mathematici, quo elapſum modô decoratur ſeculum, promovendae Medicinae incubuerunt, magni erroris flagitio corruperunt artem.

Enimverò finxere ingenio, ex quarum virtute deinde explicarent eventus Medicos, cauſas.

Quum interim noſtrae ſcientiae conditio id exigat, ut ex obſervatis corporum phaenomenis in ignotae cauſae indolem detegendam aſſurgens intellectus, ex illâ ſic prius inventâ deinceps demum derivaret caetera.

Igitur ex fictis dum deduxit pleraque, adeoque ſolis confiſa generalibus, immani inde ſaltu ad ſingularia tranſiliit Carteſiana ſchola, hinc ille ejus labos ita eſt Medico inutilis, ut tantum onus tuto Ars Medica excutiat.

Quantae vero molis ſic liberetur pondere, Vos quaeſo, ſpectaveritis!

Quodcunque enim novi poſt Harvaei tempora, exceptis Anatomicis, & paucis ex Mechanicâ, in Medicinam introductum eſt, omne id Carteſii Diſcipulis, vel Chemicis debetur.

Quid autem dixerim de emolumento, quo poſtremi hi rem locupletavere Medicam?

Vera loquenti jurgia ſperanda ſunt, ſilere vetat inſtituti ratio.

Sua ſi exempla aequo ferunt animo, abſque invidiâ verum quod eſt dixero.

Nempe applicando corpora corporibus, natos hinc effectus dum obſervant ſeduli, proprias quibuſdam vires, harumque actiones, quâ licet hujus Artis facultati, detexerunt optimê.

Quae illorum opera quin neceſſaria ſit & Phyſico & Medico, odioſus ſit, qui dubitet.

Verum ubi leges dare hinc conati, quibus cuncta obedirent corpora, turpiſſimê mox lapſi ſunt.

Ut

Ut enim dediti experimentis laudandi erant, ita dum ex anguſtiis ſingularium in immenſa generalium ſpatia ſtatim praepetes provolant, errori ſunt obnoxii.

Ergo dum rebus hi admoti Medicis, plus detrimenti, quam adjumenti, captum eſt.

Mox elementorum ſine ſenſu ſtrepitus! fermentorum commenta tam inania! fictae ferventium actiones corporum! Sales adverſi ſolae operantis naturae Machinae! promiſſa nihil mortale jam ſpirantia! cuncta Chemiae producta ſalutifera! Actiones Medici his ſubmiſſae fabulis!

En, inquam, infiniti erroris foeta capita!

Haec ex Paracelſo, Helmontio, Tachenio, haec ex vetuſtis Chemicorum ſcriptis cautê ſi ſuſtuleris, ſi quae in his apta rei Medicae accuratê elegeris, an, rogo, multa ſuperſunt?

Pauca mehercle, & ſimplicia, quae labore impigro, cautâ prudentiâ, candidâ fide, & ſermone plano, arte bonus Boylaeus omnibus explicuit.

En noſtris detectam ſenſibus faciem, quâ nota jam nobis Medicina cernitur.

Habetne, obſecro, tantum illa corporis, ut hujus nos moles terrefaciat?

Suppetitne illi; dum ſincera colitur, tam vaſta nunc materies?

Nequaquam.

Propria Arti nos cernimus pauciſſima, horumque clareſcit in paucitate ſimplicitas.

Quidquid extrâ haec ſpeciem auxiſſe viſum eſt, id ipſum non magis medicam, quam aliam, quaecunque fuerit, tangit ſcientiam.

Sed vero tenui hactenus ſcientiae ſua conſtet, demus, ſimplicitas; at conſummatae forte olim ſera timenda difficultas eſt.

Lon-

Longê aliter ut ſentiam, niſi me vera fugerit, recta cogit ratio.

Eſt enim una tantum cuique rei propria, & ſua, indoles.

Hanc qui pulchrê tenuit, de eâ re aliud cogitabit nunquam.

Sed qui de incognitis multa praeceps diſputat, eô plura aggeret, quo minus vera protulit.

Ut, qui rectam, quâ ad metam iter, viam decurrit, parvo labore votis ſolus fruitur; dum qui ab hâc, quae una ſemper eſt, deflectunt, innumerabiles dolos, ſemperque novos ſupervacaneâ pererrant deligentiâ.

Sapientiae ita in Medicis perfectio, quo veritatem felicius, eô pulchrius ſimplicitatem, conciliabit ſibi.

Quum enim olim ſupina oſcitantia, & procax pro arbitrio fingendi licentia, fabricam noſtrae compagis non viderat, ſed finxerat; quae tum in corpore humano, quamque formidoloſa diſcentibus, nos terruit varietas!

Verum ubi incenſa ſedulô induſtria disjunctam prius â ſenſibus ſtructuram oculis expoſuit, miratur, ſubnixa fidis magis indicibus, Medicina, haec erepta ſibi, quae, ut ſua, foverat.

Formas nimirum ſolidorum abditas; Cryptas Archaei; ſingularium fermentorum myriadas; infinita variatis cribra meatibus; efficaciſſima inenarrabilium facultatum agmina.

O arduam, quae his modô cognitis adquirenda ferebatur, Medicinam!

Vix praeluxit facem clarus ille Harvaeanus phoſphorus, vix affulſit nobis Malpigianum ſidus, quin conſpectu abditae prius machinae omnes luxuriantis ingenii nebulae diſcuſſae ſint.

Sed ſimul, nimiam ſtupens in luce ſimplicitatem, vix

ſuae confiſa fuit aciei luminum Candidi Viri prudentia.

Quid ergô? Mens prudens aliud ſcrutandum rata plus mirificum, geminatae indaginis ſolertiâ, planiores, quam prius, naturae vias repperit.

Ut palam exclamet, poſtquam recondita corporis penetralia explicatiſſima habuerat, quô magis gnaram, eô ſibi plus imminui, ſcientiam!

Quis liquidiorem petat, quam quae microſcopii effectu ſplendet, viſceribus perluſtrandis lucem?

Illa verò in minimis detegit eadem, quae in majoribus vaſis oculus adverterat: indoles, figura, ſimplicitas, poſtremô ipſa actio, ubique certê eadem; adeô ut curatiſſima perſpectio tollat quidquid olim creditum diſcriminis.

Tandem pulchrum illud, oblectans, miroque jam excultum ſucceſſu artificium, quo grandeſcunt minima, obſcura clarent, extricantur abdita, & confuſa ordinantur, an alio fructu colitur?

De injectu loquor colorati liquidi in Maeandros corporis, qui exhauſti diſparebant.

Sanê & hujus Artis eventus eos arguit, qui tam varia, atque humanum fere captum ſuperantia de abſconditis corporis humani partibus ſomniabant.

Omni ſcilicet, quod indagando juvat, artificio liquet, minima & recondita, maximis & apertis eſſe quam ſimillima.

Quum igitur de difficultate poſtremorum conqueſtus nemo fuerit, eritne de prioribus juſtae querelae locus?

Non eſt: ſed apparebit noſtrae machinae eô ſimplicior, quo notior, conditio.

Ne autem acrior cura urat animum humoribus perſcrutandis intentum, pauca ut porrô extricem, inceptus jubet labor.

Quum

Quum enim innumeros horum effectus obſervent Artis periti, inde multiplicem eorumdem indolem concludunt; ſed injuriâ.

Singulos nimirum eventus ſuis haerere cauſis ut verê aſſeritur, itâ has â ſolâ pendere varietate humorum aſſumitur falſiſſimê.

Ejuſdem quia liquoris eadem actio, ſi diverſis applicatur corporis canalibus, effectus mirê variat.

Quorum proinde ortus non infert liquidi agentis diverſum ingenium.

Quod ſi verô ipſa liquida ſpectaveris, novo argumento conſtat, fingi in his majorem, quam deprehendi, multiplicitatem.

Aqua, ſal volatilis, oleum, & terra ex liquoribus humanis Arte ſeparari ſolent.

Quae pauca, & facilê reducenda ad corpora ſimpliciſſima,. ne vel ſic tamen in vivo ſcatent homine.

Namque in eo ſola materies adeſt, quae labore Chemico ita eſt mutabilis, ut inde demum natas partes exhibeat.

Quare humor naturalis ſimplicior, quam eſt; non ipſa multiplex, Artis haec progenies.

Rem ponit ob oculos, quam aſſero, dioptrice.

Microſcopio enim ſi vitalia cernit oculus liquida, hui quantam in iis ſpectat ſimplicitatem!

Salſa ibi aqua rubros vehit globulos, qui pro variato adunatorum concurſu ſuos colores mutant, ſolitarii tandem decurrunt poſtquam in anguſtias vaſorum appulerunt, atque inde, per diverſos colorum â rubro in pellucidum gradus, diſparent.

His tandem ſolis permutata modis aguntur liquida in meatus vicinos molis capaces ſuae, ubi rurſum eiſdem acta cauſis, licet ſint ſimplicia, effectus edunt plurimos.

 Quae

Quae ut ipſa acies detegit clariſſimê, ita ſimplex alimenti, quod recreandis noſtris ſufficit humoribus, conditio nunquid idem comprobat?

Ex aquâ & foeno, aut molliori gramine, noſtris ſimillima generat bos liquida.

Cujus lacte ſolo homo ſuſtentatus, inde tranſmutando ſua fluida conficit: quae eadem ex aquâ & pane ſobrius regenerat.

Creſcit igitur ſimplicitas pro rato, quô accuratius cognoſcitur fluidorum indoles.

Diſparuere inde tot inania, de mirâ causâ caloris vitalis; de abditâ humoris radicalis naturâ; de variato fermentorum munere; de tot inteſtinis fluidorum motibus; de productis Chemicis in ſanguine praeſentibus; de ſalibus cruoris acerrimê oppoſitis; de conflictu horum explodente ſcintillas lucentis vitae; de balſamo quo vigeret vita; de ſulphure ut causâ purpuraſcentis ſanguinis; de Sale condiente, ne putreſcant, liquida!

Diſparuere tot operoſa Nugantis certê cerebri commenta!

Ficta quidem omnia! commendata tamen, quaſi horum fide vel ſtaret, vel caderet, Medicina tota!

Horum expurgatâ foece, erutâque, quae inde radices ceperat, opinionum numerosâ ſylvâ; quantula erit, quae fide ſtat ſcientiae, in liquidis ſimplicitas?

Eſto autem, aſſerta ſit haec ſanis! An non aliud eſt, quod eâ rerum copiâ Medicinam urget, ut natâ hinc moleſtiâ omnes diſciplinas ſuperet? Morborum ſcilicet nondum ad numerum revocata cohors. Illi tot, illi tam variâ, illi tam perſonatâ nobis facie illudunt, ut vel recenſendis longa aetas impar ſit; illi ergô ſoli opus immenſum creant.

Quae ita cenſeri compertum diu habeo; ſed eos haec ma-

maximè jactare, qui in Artis opere verſantur omnium minimè, adeòque ſermone clari, factis perquam obſcuri ſunt, & hoc novi quam rectiſſimè.

Hos tamen ego omnes rogatos velim, an non ſimpliciſſimae partis labes ſimpliciſſima, ſuae actionis defectu, morbum creet proprium?

Hic autem ipſo nexus vinculo vicina inficere quin poſſit ſimili contagio, nullus eſt qui dubitat.

Sed eo ſolo actiones impedit earum, quas obſedit, partium.

Quod impedimentum quum morbus novus audiat, ex unà aegritudine effectus orti plurimi, variâ ſe ſpecie, ut diſtincti, offerunt.

Illos dum incautus contemplatur Medicus, ipſe deceptus mox imponit aliis, quaſi eſſent diverſae, quos in cenſum redigit, natûrae.

Quum interim ſeveriori pateat examine, unà omnes ſtirpe cretos, hàc eradicatà, extirpari ilicò.

O quam amaenus exſpatiando campus oculis ſe porrigit!

Sed evagari Veſtra vetat lenitas quà, frui dum datur, abuti certè nefas eſt.

Unùm dicturo veniam juſtus impetrabit impetus.

Si liquor fluit ex amplitudine canalis in ejus anguſtias, quodlibet fiſtulae internae punctum excipit vim ejus portionis fluidae, quae rectà ab origine motus vià in id ruit.

Quando igitur acutum corpuſculum in aliquo cavi hujus incilis puncto ita ſe fixit, ut ejus apex firmus ibi haereat; tum illa pars, quae ſuprà glabritiem cavam eminet, ſuſtinebit impetum omnis fluenti, cujus directum iter objectu ſui corporis intercipit.

Ergò agetur eò majori momento, quo aſſurgens ejus

moles grandior eſt eo puncto, in quod rectâ propulſi fluidi pars aequalis impingere ſolebat.

Omnis autem haec vis arietat in illud unum punctum ejus ductus, cui infixa haeret acris illa particula.

Unde vas ibi divelli, ſolvique, iterque vitali ibidem humori intercipi, debet.

Simulac verô id mali accidit, liquidior pars intercepti liquoris per factam rimam effluet, dum craſſior ſtagnat, coït, & compingitur.

Sed fluxus hic impeditus per alia vaſa libera impetum accelerat, auctoque attritu, febris fit, & aeſtus longê major.

Quo ipſo ſtagnans caleſcit, & ex blandâ indole in acre fugax vertitur, hincque duplicato malo deſtruit tenerrima, quibus conflamur, ſtamina.

Quod ſi accidit parti, cujus integritas eſt vitae neceſſaria, nonne lethale damnum eſt?

Atqui in hoc tranſitu ab ſanitate in mortem, labefactari neceſſe eſt medias omnes actiones, quae â vitae ſalubritate pendebant.

Quae dum ſunt quam plurimae, morbus unâ natus, eâque ſimpliciſſimâ, causâ in corpore ſaniſſimo, mille diverſis ſpeciebus gravis fit.

Hinc aliud cadit damnoſi erroris caput; quo humores morboſi, in fine aegrimoniae reperti, pro materie, & praegreſſâ mali jam devicti cauſâ, habentur.

Qui diverſi admodum allegari ſolent, ut multiplex mali principis probetur differentia.

Sed aliter ut ſentiamus res, ut videtur, exigit.

Sincera enim liquida per morbi efficaciam momento quolibet variant.

Quae ergô mutatio non cauſa hujus, ſed effectus, mali eſt.

Adeo-

Adeoque ille, qui omnes has diverſitates primô notas petit, ut in ſanationem primarii morbi eat curatio, inanem ludit operam; radice intactâ fructum vellit, &, ſine profectu, artem ſibi jam gravem mole majore aggravat.

At verô, adjumento hujus regulae quam immani levatur, quo gemuit preſſus, onere Artifex!

Diffuſâ nempe & confuſâ criſios doctrinâ, quae ut ex dictis habetur nota, ita ſine his nequidquam intelligitur.

Id enim, quod finis morbi, ut excrementum, per criſin abjicit, in principio mali erat naturale corpori, ſed vi aegritudinis corruptum jam degenerat.

Si itaque in initio extinctus eſſet morbus, critica materies vitae amica perennaſſet.

Nam qui vim peſtiferam, ſimulac recepta venis, arte correxerit, omnem jam criſin antecepit Medicus.

Hujus tamen maturatio, periodus, directio, Artis Medicinalis conficiunt dimidium.

Tanto autem paradoxo ab exemplo vulgari clara conſtabit fides, ſi veneni virus in corpora ſalubria advertimus. Hauſerit argentum vivum, cui â rodendo nomen, homo robuſtiſſimus. Quid fit? omnium pervertitur actionum ordo, candeſcit aeger aeſtu, putreſcunt humores, atque corrupti colluvies per omnia corporis emiſſaria, quâ data porta, ruit. Attamen omnis hic impetus poſt tot excreta ſilens indicat ejus, quod aſſerui, veritatem liquidam. Non enim criſin hanc otioſus praeſtolatur Medicus; ſed Toxici aſſumti virus ilicô domans, omnem liquorum corruptelam antevertit: adeoque eô pulchrius officium fecit, quo pauciora praeſtitit.

Gradus igitur perfectionis faſtigio proximus apicem ſimplicitatis ſimul in arte detegit. Quod

Quod clarius iterum redditur contemplanti cum Hippocrate Chronicorum indolem.

Qui ſponte oriuntur ſenſim, quandô aſſumta non mutantur in formas ſanis ſimiles.

Id autem languor viſcerum, vel penuria vitalis humoris admiſcendi, efficit.

Inde enim ſpontaneam ſibi naturam retinentes cibi nobis alieni ſunt.

Hujus verô pertinaciae eventus obſervati facile plurimorum Chronicorum ingenium docent, quum alii ab acutis male curatis pendeant.

Peroraſſem, niſi unum adhuc reſtaret quod objicitur.

Remediorum ſcientia Artificem conſummat ſola; ea verô & infinita numero, & uni tamen ſingula ſuo morbo propria ſunt.

Nihil ergô agendum, nihil ne tentandum quidem in arte erit niſi illi, qui propriam morbi ſpeciem propriâ medelâ tollit.

Quae, ſi quid evincit, eô valet oratio, ut omne Medicum explodatur ſtudium.

Nemo ſcilicet, inſanus niſi fuerit, ad cultum ſcientiae adſpirabit, cujus bonos uſus novit impoſſibiles.

An verô ſic ſe geſſerunt in Artis exercitio, Viri qui laudantur, Hippocrates & Sydenhamus?

Impetum moderantur, excitant torporem, aut vires victu ſuſtinent, curaturi acutos.

At quibus haec inſtrumentis perficiunt?

Iis, quae copiam minuunt, acria molliunt, diluunt ſpiſſa, tenuata cogunt, ſtringunt laxa, laxant adſtricta, impetum in innoxia derivant loca, vel ſopiunt; quoties ſedandum: Sed his, quae tenuando ſtimulant fibras, ſi languenti opitulandum naturae erit.

Aqua, Acetum, Vinum, Hordeum, Nitrum, Mel, Rheum,

Rheum, Opium, Ignis & culter phlebotomus, ſcopo huic ſufficiunt.

Candore ſolito exclamat Sydenhamus: agendi gnaro raram remedii penuriam.

Ille tamen Idem conqueritur, adeò ſe faſtidioſam offendere varietatem in morbis, dum hos ſcrutatur curâ ſollicitâ, ut durati cordis conſtantia, & aetas protractior impar ſit ferendis laboribus; quos exigit methodus curandi cuique morbo propria.

Ita eſt. Sed, qui triſti hâc notâ fata Medica Junior deſcripſerat, ſenex jam factus in metâ vitae nobis fauſtiora cecinit.

Morbos nempe, quos variâ ſingulos viâ tractandos olim ſcripſerat, univerſos communi ſanari poſſe methodo, quâ miſſo cruori ſubeuns purgatio opio ſedetur, dum victus coetera abſolvit.

En ſcientiam & morbi & auxilii, quâ freti Artis Principes!

Ab his dum diverſa, an meliora attulerunt alii?

Imô deſpectis laudata profuere minus: eſt enim auxilii bonitas ſimplicitate cenſenda, quum periculoſa ex ubertate Medicina ſit.

Quid ergô opus tam vaſtâ pompoſae oſtentationis materie Medicâ?

In hâc colligendâ quot ſudarunt ſecula? In hâc digerendâ quot laſſati Medici? In hâc praeparandâ quot exhauſta capita?

At Caſſiano illi, cui bono? nemo reſpondet.

Laborioſae pharmaciae & operoſae Chemiae vix melior ſimplicitate fructus eſt.

Nam contrâ chronica, quae uſus Artis comprobat, an multa ſunt?

Medicati fontes, Salium poteſtas, artificioſa Sudoris

expulſio, Saponis, Argenti vivi, chalybis, virtus, & paucorum vegetantium bonaque cum his exercitatio corporis omne punctum ferunt.

Quô ergô tot Medicamina ex foſſilibus, plantis, & animalibus, vel arte parata, vel naturâ?

Ut artium digniſſima emunctae naris Viris evadat jocularia.

Facile enim videt, cui ſenſus abundat communis, quis tam inconditae abundantiae uſus ſit?

Ne incerto rerum Medico deſit, quo inanitatem tegat ignorantiae, ut praeſto ſit, tentatis falsô plurimis, cujus nondum exploratâ aegro vanitate, deceptum lactet animum.

Quod aequum fieri cenſeo ne deſperet aegrotus; ſed miror pariter ipſos Medicos ita ſe habere, ac ſi aliud quid, & pulchrius, his agatur omnibus.

Vos enim qui Veteribus perſpectas Medicamentorum vires jactatis, ſi ignoratis ipſi, cur fingitis?

Si noveritis, cur ſiletis?

Quae nimirum Hippocrates, Theophraſtus, Plinius, & Dioſcorides, laudant, neſcimus, & ſemper ignorabimus, exceptis forte pauciſſimis.

Vires deſcripſit, ſed picturam plantae ſuâ tempeſtate ſatis notae neglexit, antiquitas.

Recentiores autem in facie pingendâ accurati, atque in ordinandis ſolertiſſimi, de poteſtate Herbarum vix tradidere quidpiam, niſi quod dubio nomini adſcriptum ambiguo eventu deſcripſerunt ex Veteribus.

Si qui verô ſint, qui arcana ſe habere jactitant, quae in praemium privati laboris celent, ſucceſſum ſaltem horum orbi verê approbent.

Lateat arcanum, pateat virtus; explorata dignitas movebit hos, qui remunerari proni ſunt & validi.

Sed

Sed ſemper periit revelatis bonitas; non quod violata ſit Religio, ſed quia in medio data eſt occaſio, quâ conſtet de inertiâ remedii jam cogniti.

Poſtremò ſi expenderis laborioſiſſimae praeparationis taedia, quid tanto dignum reperis molimine?

Herculeo labori exantlato pretium nihil!

Hydrargyrium, Opium, Peruvianus Cortex, ignis & aqua, ſunt, ut norunt Optimi, in ipſo opere certiſſima auxilia.

Quae tamen, ut cruda ab almâ Naturâ porriguntur, plus boni efficiunt, quam ſi negotiosâ in otio arte permutata fuerint.

Nil deſperandum ſimplicitate duce, ſed fallit ſpem laboris involuti ſucceſſus!

Luculento id docet Pitcarnius argumento, dum vires Hydrargyrii, in morbis tam mirabiles, ſimpliciter explicuit.

Has enim, qui obſervaverant, tam ſingulares viderant, ut maximè inſolitâ â cauſâ pendere, omnes aſſeruerint.

Ille nihil horum, ſed minutatim diviſae hujus materiae pondus, omnibus obvium, conſiderans, inde agendi poteſtatem extricat.

Quam ſplendido id firmat exemplo Hombergius!

Ille vires & Medicatas & peſtiferas ita docili ſolertiae patere nuper docuit, ut actionis ſimplicitas, quod incredibile, ne Geometricum quidem calculum effugiat.

At quo id argumento conficit? Quo docet, acidorum vim reſpondere ponderi, quod aquae diluenti ineſſe deprehenditur.

Quo feſſum me rapis Chemicorum praeſtantiſſime? Ab unâ hâc regulâ emanat lux viam pandens, quae cal-

cata in penitiſſima nos adyta Naturae ducit.

Tibi hoc damus, capiundis in Chemiâ experimentis aptiſſimum, in ratiocinio hinc nectendo, cautiſſimum, Te haberi unum.

Grata poſteritas omnis aevi tempore id decoris rependet Ludovico XIV, neminem extitiſſe, quotquot fuere, Principum cujus curae, & liberalitati; tantum debeat ingeniorum cultura & ſcientiae naturalis.

Namque ab ſapienti & liberali inſtituto Academiae Regiae ſpes eſt rebus Medicis affulſuram brevi almam in ſimplicitate veritatem!

Sed, quod tempus monet, finio ſermonem: non quod dicendo materies exhauſta ſit, ſed quia propoſito fidem paratam ſuſpicor.

Quod ergô hoc in actu unum tandem ſupereſt, *Illuſtriſſimi Academiae Batavae Curatores*, atque *Civitatis Lugdunenſis Ampliſſimi Conſules*, pro Veſtris in me benefactis gratias Vobis ago!

Me namque, obſcurum hominem, in Clariſſimam Academiam producere, & explicandae Medicinae admovere, tunc Vobis placuit, quum Veſtro tantum ſuffragio electus, nec ullo ſpectatus applauſu, in theatrum adſcendi.

Tenues dein conatus meos probatos lenitati Veſtrae, ſtipendio & promiſſis auctis teſtari non fuiſtis dedignati.

Hodie ſummum, quod habetur, pretium perſolvere liberalitati Veſtrae viſum fuit, unde perpetuo debiti vinculo obſtrictus Vobis vivam.

Ab ambitu vacuus hoc munus, benignê datum, ſuſcipere audeo, quod Veſtra prudentia explorando ponderans me non ineptum cenſuit.

Dabo operam, ut favoris hujus nunquam Vos poeniteat;

niteat ; & , quam agere me juſſiſtis , perſonam pro dignitate conabor tueri.

Si verô in gerendo hoc officio pretii quid aſſequar, Veſtrae id ergâ me benevolentiae vivum habebo ſemper monumentum.

Reverentiâ , obſequio , gratitudine , induſtriâ Vos venerabor. Ultrâ non valeo, Ultrâ nil exigitis.

Profeſſores Clariſſimi , Veſtro adſcriptum ordini ne faſtidioſê me admittatis, oro!

Ego omni venerationis & amicitiae officio demereri Vos ſtudebo ; hoc enim communis Vobis dignitas me jubet, hoc me pietas, quam diſcipulus quibuſdam Veſtrum debeo, ſemper monebit.

Sunt viginti & quatuor anni Eruditiſſime Gronovî, quum rudi ſtylo expoliendo Tua mihi diſciplina profuit, utque vel hâc horâ cauſam Romanâ linguâ tueri auſim, primô aptavit.

Quo eodem tempore Te Acutiſſime Senguerdî integro colui triennio Philoſophorum placita clariſſimê docentem ſimul & amiciſſimê.

Atque, O utinam Celeberrime Voldere ! ſapientiſſime, morumque & virtutis Sanctitate Integerrime Vir, ſerenam Tuam, meoque adeô charam pectori, frontem, laetus hinc jam conſpicerem!

Utinam non cogerer ad vacuam Tuam ſedem acerbiſſima proſopoiâ orationem vertere!

Ante octodecim enim annos ex liberalitate Tuâ Mathematica didici, quorum ita, me pellexit dulcedo, ut eam vitae partem, quam Te duce his impendi, ſuaviſſimam & utiliſſimam, jure ſummo reputem.

Te denique, Clariſſime Markî, Sacra docentem privatis laboribus, facilitate mirâ, & indefeſsâ diligentiâ, audivi primo, quo huc tranſieras, biennio.

Tot ergô honorum & benefactorum devinctus nominibus, ne inſertus Veſtro corpori videar ingratus, veſtrâve indignus benevolentiâ, pro virili annitar.

Medicinae ſtudioſi, qui grato plauſu mihi docenti vigorem incitare ſoletis, Vos fortunae hodiernae fabros agnoſco.

Nam veſtra approbatio meis major meritis, meâ major exſpectatione, favorem mihi conciliavit Procerum, in veſtra qui ſemper & vota & commoda vigilant, hujuſque effectu locum hunc obtinui.

Si profui, dum precarii muneris & ſtipendii tenuioris reſpectus meos â Vobis diviſit labores, ut plus porrô juvem ſpes nata erit.

Nam largiori nunc pretio & certâ firmatus ſede, Veſtris me commodis promovendis dabo totum.

Quod ſi mea Vobis fides, ſi probatur facultas, agite bonis, & laetis, auſpiciis ingrediamur unâ, quae ad Honoris ducit, Laboris AEdem.

D I X I.

Last (blank) leaf wanting